

Husdyrbruget 1910

med særligt Henblik paa Kvægavlen og Kvægbruget.

Af Statskonsulent *Axel Appel*.

I.

Danmarks Eksport i 1910 af Husdyrbrugsprodukter har i alle Hovedgrenene været i Opgang. Det samme gør sig paa en enkelt Undtagelse nær gældende i den opnaaede Gennemsnitspris. Naar vi derfor ser tilbage paa Vilkaarene for Husdyrbruget i 1910, bliver Billedet af dette i sin Helhed lyst.

Da Mængdeopgangen af vore vigtigste Udførselsartikler — Smørret og Flæsket — dog kun har beløbet sig til 1 à 2 pCt., saa er Fremgangen i Overskudet i ret væsentlig Grad foraarsaget gennem de højere Priser tiltrods for, at Priserne paa baade Smør og Flæsk, navnlig paa førstnævnte, i sidste Halvdel af Aaret var vigende.

Af dansk Smør blev der i 1910 udført 177 Mill. Pd. imod 178.4 Mill. Pd. i 1909. Her er altsaa en Formindskelse i Udførselen af 1.4 Mill. Pd., men hertil maa føjes, at den i udført Fløde og Mælk indeholdte Smørmængde regnes til 11.2 Mill. Pd. imod 7.8 Mill. Pd. i 1909. Den samlede Udførsel fra Mælkeribruget kan derfor anslaaes til 188 Mill. Pd. Smør imod godt 186 Mill. Pd. i 1909. Udførselsforøgelsen har altsaa været paa ca. 2 Mill. Pd.

For den anden Hovedartikels Vedkommende har Forholdet været dette, at der af dansk Flæsk i 1910 udførtes 193.6 Mill. Pd. (heraf 188.6 Mill. Pd. Bacon) imod 190 Mill. Pd. i 1909, 218 Mill. Pd. i 1908 og 192.2 Mill. Pd. i 1907. Den største Udførsel forud for disse Aar falder paa 1904 med 186 Mill. Pd. Men naar Udførselsoverskudet af Svineavlprodukter i 1910 er steget med ca. 10 Mill. Kr., da er dette jo i væsentlig Grad beroende paa den store Opgang i Flæskeprisen, der fra 1909, hvor vi havde den hidtil højest opnaaede Pris paa Flæsk, til 1910 er steget med 5 à 10 pCt. uanset den ikke ubetydelige Nedgang i Slutningen af Aaret. Produktionen af Grise har været en glimrende Forretning, og Fedningen af Svin har været meget lønnende.

Samtidig med Opgangen baade i Pris og i Mængde af de fleste af de danske Husdyrbrugsprodukter har der fundet en delvis Nedgang Sted vedrørende Indførsel af Korn og Foderstoffer baade med Hensyn til Pris og Mængde, hvorved Forholdene yderligere har stillet sig gunstige.

Hertil kommer, hvad der i særlig Grad har bidraget til at 1910 blev et godt Aar, nemlig de gode Ernæringsforhold i Sommerhalvaaret. Disse var som Helhed usædvanlig gode, hvilket har været af den allerstørste økonomiske Betydning. Udbindingen om Foraaret fandt tidlig Sted, Græsvæksten var Sommeren igennem god, og vi havde et fortrinligt Efteraarsvejr. Samtlige disse Forhold bevirkede en rigelig Mælkeydelse i Sommerhalvaaret, en betydelig Besparelse i Aarets samlede Forbrug af Kraftfoder og en dermed billigere Sommerproduktion, hvilket ogsaa kunde tiltrænges, da Vinterproduktionen af flere Aarsager havde været temmelig dyr.

For Kødproduktionen var Forholdene i 1910 gunstigere end i de senere Aar; Priserne har været opadgaende, og skønt der i Løbet af Aaret mødte os adskillige Vanskeligheder og Forstyrrelser, dels ved Tuberkulinindpodningerne i de slesvigske og tyske Karantæner (stærk

Stigning af Reaktionsprocenten), dels ved de sidst paa Aaret indtrufne enkelte Tilfælde af Mund- og Klovesyge, har en Prisstigning af fra 5—10 pCt. været af stor Betydning for Fedekvægets og Udsætternes fordelagtige Afhændelse og har derigennem bidraget ikke uvæsentligt til en bedre Balance paa Kvægholdets samlede Konto.

Udførselen af baade levende Kvæg og Kød har været i Stigning. Der blev i 1910 udført 140,800 Stkr. levende Hornkvæg imod 124,900 i 1909 og 121,600 i 1908, og af Kød af Hornkvæg er der udført 33 Mill. Pd. imod 31 Mill. Pd. i 1909 og 22 Mill. Pd. i 1908. Udførselsoverskudet for 1910 er dog formindsket i meget væsentlig Grad ved den usædvanlig store Indførsel af svensk Kvæg, der har beløbet sig til ca. 19000 Stkr.

For Hestenes Vedkommende er Udførselen steget med godt 2000 Stkr. og for Føllenes med 1100, og den har henholdsvis været 22748 og 3358. Indførselen er ogsaa steget med henholdsvis 1400 og 200, men Overskudsudførselen af Heste og Føl er desuagtet steget fra ca. 12000 til 13500.

Vinterfodringen i 1909—10.

Baade med Hensyn til Straafoderets Mængde og Godhed og til Roernes Holdbarhed og Mængdeforhold lod Vinterfodringen i 1909—10 meget tilbage at ønske. Den sene og vanskelige Høst i 1909 foraarsagede, at en betydelig Del af Afgrøderne blev daarlig hjerget, hvorved Straafoderet gennemgaaende tabte meget i Foderværdi; en Del blev mere eller mindre fordærvet og ubrugeligt, og Resultatet blev dette, at der gik meget til, men Virkningerne var ringe overfor Kreaturerne. Allerede i Aarets første Maaned — Januar 1910 — meldtes der fra det nordlige Jylland om store, tomme Rum i Laderne, og om, at Kreaturerne kan æde alt det Foder, man kan bære for dem, hvilket er Udtryk for Straafoderets Udrøjhed og ringe Næringsværdi. Hvis vi havde faaet en

streng Vinter ved Siden af, vilde Forholdene have blevet meget vanskelige for store Dele af Jylland; nu var Vinteren heldigvis mild, og Foraaret kom tidligt. For Jyllands Vedkommende var Indbjergningsforholdene vedrørende Roeavl en paa ikke faa Egne ret ugunstige. Mange overraskedes af den strenge Frost i November 1909 — og Roerne holdt sig derfor mindre godt og slap delvis alt for tidligt op. Paa Øerne stillede Forholdene sig i saa Henseende gennemgaaende bedre, og der slog Roerne ogsaa godt til. Hvor Indbjergningsforholdene havde været mest uheldige, var man i Jylland allerede færdig med Roerne i Begyndelsen af Marts. Heldigvis fik vi tidligt Foraar, saa Udbinding var ret almindelig i den første Uge af Maj. I Hedeegnene spiller Lyng en meget betydelig Rolle som Fyldefoder for Kvæget i halmfattige Aar.

Kraftfoderforbruget.

Indførselen af Foderstoffer har været nedadgaaende i det sidste Aar, hvilket jo staar i god Overensstemmelse med den gode Sommergræsning og delvis kan skrives paa dennes Regning, delvis paa, at der ved Nytaarstid 1910 fandtes ret betydelige Beholdninger af den store Import i 1909 og delvis i en tiltagende Tilvirkning af danske Oliekager. Statistisk Bureau har i sine maanedlige Offentliggørelser af Vareomsætningen i 1910 kun angivet Indførselen af Klid og Oliekager. I den følgende Oversigt over Udviklingen paa Foderstoffernes Omraade siden 1900 er der derfor opgivet Tallene for Indførsel, medens de tidligere Oversigter refererede sig til Overskudsindførselen, men Billedet vil i det Hele og Store blive det samme.

Overskudsindførselen af uformalet Korn er aftaget med omtrent 120 Millioner Pund, og heraf er Majs gaaet ned med ca. 100 Mill. Pd. Indenfor de enkelte Kornsorter er der det at bemærke, at Rugindførselen er stegt med 70 Mill. Pd. — fra 295 Mill. Pd. til 365 —

Foderstofindførselen i de sidste 10 Aar viser følgende Udvikling

(Indførselen i Mill. Pd.):

	Oliekager.	Klid.	Ialt.
1901	495.7	109.1	604.8
1902	614.8	217.4	832.4
1903	719.5	120.1	839.6
1904	739.2	152.5	891.7
1905	809.8	172.2	982.0
1906	826.2	184.9	1011.1
1907	931.1	165.6	1096.7
1908	957.6	114.2	1071.8
1909	986.2	157.6	1143.8
1910	843.7	82.3	926.0

Af uformalet Korn var Overskudsindførselen:

1901	1031.2	Mill. Pd.,	heraf var	Majs	592.3
1902	1179.4	—	—	—	630.6
1903	1007.7	—	—	—	420.1
1904	1281.8	—	—	—	458.8
1905	1166.2	—	—	—	555.4
1906	1542.0	—	—	—	956.9
1907	1252.9	—	—	—	890.8
1908	1023.6	—	—	—	523.2
1909	1240.2	—	—	—	464.1
1910	1121.3	—	—	—	364.9

og Havre med 52 Mill. Pd. Indførselen af Hvede er aftaget med 65 Mill. Pd. og af Byg med 11 Mill. Pd. For Udførselens Vedkommende er der en Stigning i Bygudførselen fra 62 Mill. Pd. i 1909 til 112 Mill. Pd. i 1910, eller 50 Mill. Pd. eller 80 pCt.

I Indførselen af Klid er der en Nedgang af 75 Mill. Pd. og for Oliekagerne en Nedgang af 143 Mill. Pd. Det er ret interessant at se, hvorledes Indførselen af forskellige Sorter Oliekager stiller sig til hinanden. Skønt Priserne paa Bomuldsfrø- og Solsikkekager har været mindst lige saa høje som i 1910, saa er Gennemsnitsprisen paa den anvendte Oliekageblanding til Malkekøer dog nedad-gaaende, grundet paa et meget betydeligt Forbrug af den billigere Soyakage og et øget Forbrug af Jordnød-

og Hampefrøkage. Den mest anvendte Oliekage er endnu Bomuldsfrøkagen, men Soyakagen har erobret sig Pladsen som Nr. 2 i Rækken.

De 843,744,800 Pd. indførte Oliekager og Oliekagemel fordeler sig saaledes:

Bomuldsfrøkager og -mel ...	261,092,600	Pd. =	30.8	pCt.	} 81.2 pCt.
Soyakager og -mel	242,303,600	— =	28.7	—	
Solsikkekager	183,006,400	— =	21.7	—	
Hampefrøkager	70,583,200	— =	8.3	—	
Jordnødkager	53,739,800	— =	6.5	—	
Hørfrøkager	16,389,400	— =	2.0	—	
Rapskager	14,854,000	— =	1.8	—	
Palmekager	1,775,800	— =	0.2	—	
	843,744,800	Pd.	100.00	pCt.	

De $\frac{4}{5}$ af hele Indførselen udgøres saaledes af Bomuldsfrøkager, Soyakager og Solsikkekager. Raps- og Palmekager til Malkekøerne er nu snart en Saga blot, hvorimod Soyakagen har faaet en meget stor Udbredelse, særlig paa Øerne, og den er opfodret indtil en Mængde af 5 Pd. pr. Ko pr. Dag, og det siges med godt Resultat. Der er klaget en Del over, at Soyakagen hurtig kan undergaa Forandringer i Udseende og Lugt. V. Steins Laboratorium mener, at dette fortrinsvis staar i Forbindelse med, at Vandindholdet i Soyakagerne gennemgaaende er ikke saa lidt højere end i andre Oliekager. Foruden Kager med for højt Tal for Syreindhold og med Skimmel har der foreligget Kager til Undersøgelse med en vammel Lugt, i hvilke der ikke fandtes Skimmel og med et endog lavt Tal for Syreindhold.

V. Steins Laboratorium opgiver for 1910 Gennemsnitstal for Værdistofferne i de undersøgte Oliekager for de sidste 6 Aar, af hvilke det fremgaar, at Texas-Bomuldsfrøkager og Hampefrøkager kun har været underkastede meget smaa Svingninger; for Hørfrø- og Jordnødkager er der baade Op- og Nedgang; i Solsikkekager er der nogen Nedgang, medens der i russiske Bomuldsfrøkager er betydelig Nedgang, og disse er i det hele de

mindst ensartede i Sammensætning, særlig grundet paa en meget varierende Mængde Fedt, der i en Del af disse Kager er større end det findes i andre Kager, men ogsaa Indholdet af kvælstofholdige Stoffer veksler stærkere her. Indholdet af Træstof har været større end tidligere, og samtidig er Gennemsnitsindholdet af Kvælstof, der tidligere laa over 40 pCt., i 1910 gaaet ned til 37.7 pCt. Kagen er desuden af mørkere Farve med et øget Indhold af Skaller og Haar. New-Orleans Bomuldsfrøkager viser ogsaa en ikke ubetydelig Nedgang i Indhold af Værdistoffer.

Mælkeudbyttet

i Vinteren 1909—10 var Genstand for mange og berettigede Klager. Udbyttet paavirkedes i kendelig Grad af den delvis daarlige og knappe Halmbeholdning i Forbindelse med, at Køerne i Efteraaret 1909 blev indbundne i mindre godt Huld.

Heldigvis var Smørprisen god i Vinter og Foraar 1910, hvilket Forhold bidrog stærkt til at neutralisere de uheldige Følger af et forøget og ikke billigt Kraftfoderforbrug, der nødvendiggjordes ved Roernes Knapthed og det i det hele taget mindre gode Fyldefoder, der stod til Raadighed.

Som det allerede er nævnt, var Sommerernæringen og dermed Mælkeudbyttet i Sommerhalvaaret særdeles tilfredsstillende. Vinter og Foraar var milde, Marts og April medførte Grøde og Frugtbarhed i den Grad, at Græsmarkerne indbød til Udbinding allerede i Slutningen af April og de første Dage af Maj, en Indbydelse, der ogsaa fulgtes. I første Uge af Maj — ca. 14 Dage før end sædvanligt — var Udbinding almindelig. En kold Periode i første Halvdel af Maj og en senere indtrædende stærk Varme reducerede imidlertid stærkt Fylden i Græs- og Kløverafgrøder, som det tidlige Foraar gav saa rige

Løfter om, saa Høhøsten blev ikke den, man havde ventet.

I Slutningen af Maj og i Juni havde vi meget høj Dagvarme, der bevirkede, at Græsset svandt Dag for Dag, og de lettere Jorder trængte stærkt til Regn; den Regnperiode, der indlededes omkring den 22. Juni, kom for saadanne Egenes Vedkommende meget for sent og sent nok for den gode Jord. Efter Regnen kom der atter Liv og Fart i Plantevæksten, og senere paa Sommeren og i Efteraaret var Græsmarkerne paa alle gode, veldyrkede Jorder ualmindelig frodige.

De af Statistisk Bureau indsamlede Oplysninger om Høsten i 1910 viser da ogsaa, hvad vi vidste den maatte, hen til et meget godt Græsningsaar. Som Gennemsnit for hele Landet viser 1910 en Karakter af $mg \times$, hvilket er meget over et Middelaar, der karakteriseres ved godt. $Ug \div$ har Amterne: Bornholm, Odense, Vejle, Aarhus, Aalborg, Hjørring, Thisted, Viborg og Ringkøbing. $Mg \times$ Sorø, Præstø, Maribo, Svendborg, Randers og Ribe. Mg København og Holbæk og $Mg \div$ Frederiksborg Amt. Dette er jo et meget lyst Billede af Tilstanden, der tilmed tegner sig meget ensartet for de forskellige Dele af Landet. Det bør dog erindres, at her kun er refereret til et simpelt Gennemsnit af Amterne, uden Hensyn til Arealets Størrelse, saa her indenfor er der jo Plads for betydelige Afvigelser.

Under Omtalen af Betingelserne for Aarets gode Mælkeudbytte er det betimeligt atter og atter at hævde den Betydning, som Malkekøernes gode og hensigtsmæssige Ernæring i Sommerhalvaaret har overfor Opnaaelsen af et saadant. Jeg er indtil videre af den Formening, at selv om Vinterfodringen vel ikke nær i alle Tilfælde er ideel, saa er Spørgsmaalet om Malkekøernes Ernæring i Sommerhalvaaret det, der fortrinsvis trænger til sin gode Løsning, om vi skal kunne vente at faa den fulde Nytte af vore Køers Omsætnings- og Malkeevne og derigennem naa til et baade stort og øko-

nomisk Aarsudbytte. Her gælder det om at være forsynlig og bevægelig. Naar Markerne, som i Aar, allerede i første Halvdel af Maj næsten bugner af Græs, og Vejret tilmed er godt, da er det Mangel paa virkelig Økonomi at lade sine Køer blive paa Stald, selv om man har Roer endnu. Ikke destomindre er dette Tilfældet i mange, mange Kvæghold. Men intet Foder er bedre end Maj-Græsset. Virkningen af saadant — i Særdeleshed nydt under heldige Vejrforhold — er enestaaende. At vente med Udbindingen under slige Forhold betyder Foringelse af en økonomisk Mælkeydelse, vanskeligere Græsningsforhold senere, tidlig Udbinding betyder Besparelse i Kraftfoder, forøget Velvære hos Køerne gennem frisk Luft og Solskin og derigennem øget Sundhed og Arbejdsdygtighed. Valget skulde ikke synes at være vanskeligt, og dog synes det for mange svært at træffe det rette; det har Forholdene i Aar vist.

Hvor der til enhver Tid af Aaret sørges for en Ernæring, der svarer til de vedkommende Køers Omsættningsevne, og hvor der arbejdes med trivelige, sunde og omsætningsdygtige Kreaturer, der gennem et godt Udvalg har faaet gode Evner og Anlæg i Arv og gennem et forstandigt og godt Opdræt har faaet disse Evner og Anlæg udviklede til Brug i Mælkeproduktionens Tjeneste, der er Betingelserne til Stede for et Kvæghold, der giver en god Betaling for det hjemmeavlede Foder. Det er en Hovedopgave i dansk Landbrug at skaffe saadanne Forhold til Veje i videst mulig Udstrækning, at fremme et økonomisk-produktivt Kvæghold, thi trods alt, hvad der maaske kan siges til Fordel for de kvægløse Landbrug, saa kommer vi foreløbig ikke uden om dette, at den langt overvejende Part af den Planteproduktion, som tilvejebringes her i Landet, og som stiger fra Aar til andet, er af den Beskaffenhed, at den, før den kan gøres i Penge, skal omsættes i andre Produkter, og dette kan i alt væsentligt kun ske gennem vort Kvæghold. Dette kan ikke omtvistes, og man gør vel i at tage sine

Forholdsregler herefter, men dette udelukker selvfølgelig ikke, at der i adskillige Tilfælde kan afviges fra det, der i sin Helhed maa være Reglen. Baade Forhold og Mennesker er jo ret forskellige.

Roeafgrøderne i 1910 var gennemgaaende meget gode — et overmaade væsentligt Moment for Kvægholdets gode og billige Vinterernæring — skønt Kaalbroksvampen adskillige Steder var slem ved Kaalroer og Turnips. En stor, veludviklet Roeafgrøde tillader en tidlig Benyttelse af Roer, et Moment af den allerstørste Betydning for et godt Udbytte af Malkekøerne i Eftersommeren eller fra August til Indbindingstid. Udbyttet af Roerne i 1910 har været ret ensartet i de forskellige Amter.

Lucernen var gennemgaaende ikke lidt bedre end i 1909 og udmærket paa de Egne og Jorder, hvor den er kommen over Børnesygdømmene, og hvor den derfor fylder en særdeles betydningsfuld Plads i Kvægets rigelige og billige Sommerernæring. Hos Begyndere vil den ikke sjældent ikke lykkes, men der er ikke andet at gøre end at søge at blive Herre over Forholdene gennem et alvorligt Arbejde for at træffe alle gode Forholdsregler for dens gode Vækst og Udvikling.

Som det allerede er nævnt under Omtalen af Sommerernæringen blev Høhøsten ikke saa god som ventet, og denne var i det hele meget variabel. Den tidligt modne og derfor tidligt bjergede Kløver- og Græsmark gav for lidt til Fyld, men blev godt bjerget og var derfor af god Kvalitet, medens det gik omvendt med de senere udviklede og senere bjergede Afgrøder, af hvilke en ikke ringe Del tog endog megen Skade af Regnen. Agerhøet gav som Helhed Middelhøst i Mængde og lidt over i Godhed. Engene led ved Nattefrost i Foraaret, og Udbyttet vekslede fra $mg \div$ til $g \div$, i Gennemsnit g og $g \times$ for Kvaliteten.

Vintersæden — særlig Hveden — gav godt Udbytte. Rugen var dog jævnlig for tynd. Byg og Havre gav middel Kærneudbytte af meget god Kvalitet; ikke lidt

blev dog daarlig bjerget, særlig af Havren; da Straaet var kort, blev Halmængden — og til Dels Halmkvaliteten — gennemgaaende ringe.

Sædhøsten begyndte tidlig, men endtes sent, grundet paa det daarlige Vejr, og megen Sæd spirede paa Marken. Paa Bornholm var Forholdene særlig ugunstige.

Produktionen og Udførselen af Fedevarer

har i 1910 i sin Helhed været stigende og til stigende Priser. I den indledende Oversigt til denne Artikel er der allerede gjort Rede for Stigningen i Udførselen af den samlede Mælkeriproduktion. Hertil skal der for dennes Vedkommende kun oplyses dette, at Statistisk Bureau i sin foreløbige Opgørelse over Værdierne for Hovedgrupperne i Udførselen angiver Værdien af udført dansk Smør i 1910 til 180,717,000 Kroner (i 1909 til 180,301,000 Kr.) og af Fløde og Mælk til 11,973,000 Kr. (i 1909 til 8,262,000 Kr.) eller ialt 192,690,000 Kroner imod 188,563,000 Kr. i 1909 eller en Stigning i Værdien af 4 Mill. Kroner. 12 pCt. af den samlede Smørudførsel gik i 1910 til andre Lande end Storbritannien, dels til Tyskland, dels til Østrig og andre Lande. Flødeudførselen er steget fra 20.45 Mill. Pd. til 32 Mill. Pd. Det er Salget til de nordslesvigske Mejerier, der i sidste Aar har taget et meget stort Opsving.

For Flæskets Vedkommende er Værdien af udført dansk Flæsk angivet til ca. 115 Mill. Kr. imod 104.6 Mill. Kr. i 1909, en Opgang paa mellem 10 og 11 Mill. Kr. Hele vor Baconudførsel og ca. 2 Mill. Pd. af det øvrige Flæsk gik til England og kun godt 3 Mill. Pd. til andre Lande.

Overskudsudførselen af stort Hornkvæg er tiltaget med 1640 Stkr. Den samlede Udførsel af stort Hornkvæg og Kalve (omtrent alt indenlandsk) var 140,825 Stkr. imod 124,903 Stkr. i 1909. Stigningen i Udførselsoverskudet er dog blevet meget væsentlig formindsket

Overskudsudførselen af levende Dyr var:

	Stort Hornkvæg	Kalve	Faar og Lam
	Stkr.	Stkr.	Stkr.
1910	124415	÷ 1040	324
1909	122775	÷ 738	175
1908	119603	÷ 395	÷ 387
1907	95274	÷ 751	490
1906	95831	÷ 1381	÷ 154
1905	112115	÷ 1127	÷ 728
1904	86166	÷ 92	÷ 1088
1903	57945	64	÷ 689
1902	44552	198	÷ 1206
1901	40163	÷ 26	÷ 732

derved, at der er indført et usædvanlig stort Antal svenske Kreaturer, ca. 19,000 Stkr.; ialt indført 15370 Stkr. stort Hornkvæg og 3984 Kalve. Størstedelen af det indførte Kvæg blev slagtet til Eksport.

Af de i 1910 udførte 139,785 Stkr. Hornkvæg gik de 138,618 til Tyskland og 716 Stkr. til Rusland (hovedsagelig Avlsdyr). Til Norge har Udførselen af levende Kvæg kun udgjort et Par Hundrede Dyr, og den standse helt i Løbet af 1910. I April Maaned sendtes en Prøvesending levende Kvæg til Schweiz.

For levende Kvæg er Tyskland saaledes vor væsentligste Aflager, trods alle Hindringer i Told, Tuberkulinprøve og Karantæne. Eksporten af levende Kvæg til Norge, der i 1908 dog beløb sig til omtrent 4000 Stkr., blev saaledes kun af kort Varighed. — Hvilken Indflydelse de til 1. Juli d. A. ikrafttrædende ny Bestemmelser angaaende Kreaturindførsel til Tyskland vil faa overfor vor Afsætning til denne vor Hovedkunde, er det umuligt at udtale noget bestemt om endnu. Det vil i ikke ringe Grad bero paa, hvorledes de forskellige Bestemmelser praktiseres og haandhæves.

Den samlede Overskudsudførsel af Kød har i de sidste 10 Aar været i Mill. Pd.:

	Kød af					Ialt
	Hornkvæg, fersk	Hornkvæg, ikke fersk	Faar, fersk	Faar, ikke fersk	andre Dyr, Slagteri-affald m. m.	
1910	32.35	÷ 0.07	»	÷ 1.07	29.93	61.14
1909	29.14	÷ 0.06	0.26	÷ 1.18	32.50	60.66
1908	19.76	÷ 0.08	0.47	÷ 1.52	36.07	54.70
1907	15.73	÷ 1.18	0.45	÷ 2.70	29.90	42.20
1906	20.37	÷ 0.18	0.60	÷ 2.35	25.10	43.64
1905	27.74	0.67	0.92	÷ 1.38	25.49	53.44
1904	21.89	0.74	1.23	÷ 0.83	24.22	46.25
1903	20.77	0.51	0.76	÷ 0.35	13.08	34.77
1902	27.74	÷ 0.20	1.11	÷ 1.68	12.46	39.43
1901	22.67	0.10	0.73	÷ 0.57	8.46	31.39

Vi ser her en vedvarende Stigning i Overskudsudførselen af fersk Oksekød, for sidste Aar med godt 3 Mill. Pd. Statistisk Bureau angiver Værdien af indenlandsk udført Oksekød i 1910 til 10,690,000 Kroner imod 8,374,000 Kr. i 1909, hvilket er en Værdiforøgelse af over 25 pCt. Der er ikke for 1910 i Maanedslisten opført Udførselen af fersk Faarekød, hvorfor denne Rubrik i ovenstaaende Tabel staar blank, men dette forandrer ikke nævneværdigt paa det samlede Resultat.

Udviklingen af vor Udførsel af slagtet Kød har (se omstaaende Tabel) altsaa været denne, at ogsaa som Aftager af slagtet Kød er Tyskland blevet vor Hovedkunde. Fremgangen i Eksporten til Tyskland har i sidste Aar været over 3 Mill. Pd. — og den har kun i et enkelt Aar forud, nemlig i 1905, været større end i 1910. I Eksporten til Storbritannien har der sidste Aar været en Nedgang af over 1 Mill. Pd. og i Eksporten til Norge af henimod 3 Mill. Pd. Schweiz har taget

Vor Udførsel af slagtet Kød i Mill. Pd. (indenlandsk) har i de forløbne 10 Aar fordelt sig paa følgende Maade:

	Til Tyskland	Til Stor- britannien	Til Norge	Til Schweiz	Til andre Lande
1910	21.27	5.36	3.07	2.77	0.06
1909	18.15	6.55	5.77	»	0.73
1908	13.48	1.74	5.06	»	1.19
1907	14.86	0.39	2.34	»	0.08
1906	20.78	0.66	1.96	»	0.06
1905	26.60	1.82	4.63	»	1.06 *)
1904	20.35	2.08	3.96	»	1.80 *)
1903	13.53	6.52	4.39	»	0.94 *)
1902	13.50	11.30	5.15	»	»
1901	13.70	6.60	4.47	»	»

2.7 Mill. Pd. — Tyskland er saaledes Aftager af de $\frac{2}{3}$ af hele vor Kødudførsel.

Samtidig med Stigningen i Udførselen af levende Kvæg og Kød bragte Aaret 1910 det for det økonomiske Resultat af Omsætningen af Kvæg og Kød højst betydningsfulde og oplivende Moment, at Priserne var opadgaende og betydeligt bedre end i de to foregaaende Aar. Nedenstaaende Oversigt viser Gennemsnitsprisen paa Københavns Kvægtorv (Kommissionærernes Notering) for 1. Kl. Varer (bedste Stude og Kvier) i Kroner pr. 100 Pd. slagtet Vægt for de sidste 12 Aar:

1899	42.00 Kr.	1905	50.10 Kr.
1900	45.60 —	1906	52.20 —
1901	45.64 —	1907	51.60 —
1902	48.00 —	1908	47.90 —
1903	51.34 —	1909	47.40 —
1904	49.52 —	1910	49.70 —

*) Sverige.

Dette er en Gennemsnitsprisforhøjelse for 1. Kl. Varer af 2.3 Øre; for de mindre gode og daarlige Kvaliteter har Prisforhøjelsen selvfølgelig været mindst kendelig, og desværre leverer vi herhjemme endnu alt for meget af disse Varer. Vi havde de laveste Priser i første Halvaar, men iøvrigt var Svingningerne i de officielle Noteringer ikke betydelige. Februar mødte frem med den laveste maanedlige Gennemsnitspris, nemlig paa 48.5 Øre; den højeste faldt paa September og November med 51.00, hvilket ogsaa var Tilfældet i 1909.

I 1910 gælder Noteringerne fra Hamborg i »Ugeskrift for Landmænd« levende Vægt (tidligere slagtet Vægt). For bedste Kvaliteter af Oksekød var Prisen 41.3 Øre. En direkte Sammenligning med tidligere Aar lader sig derfor ikke udføre. Men regner vi med 60 pCt. Slagtevægt (her er jo Tale om bedste Kvalitet), bliver det 68.8 Øre pr. Pd. slagtet Vægt, og vi faar da, at Gennemsnitsprisen i Kroner for 1. Kl.s Oksekød pr. 100 Pd. slagtet Vægt (i Følge U. f. L.) var:

I 1900	58.20 Kr.	I 1906	69.40 Kr.
- 1901	57.90 —	- 1907	71.60 —
- 1902	59.40 —	- 1908	67.65 —
- 1903	62.90 —	- 1909	65.10 —
- 1904	62.67 —	- 1910	68.80 —
- 1905	63.80 —		

Fremgangen i Prisen efter den ovenfor antagne Slagtevægt andrager da for Hamborgnoteringen 3.7 Øre — for den københavnske kun 2.3 Øre. U. f. L. har i sine Markedsberetninger fra Hamborg 1910 ikke haft nogen Notering for Faarekød.

For velfedede og gode, unge Kreaturer har Priserne været meget gode. I Maj Maanedes første Halvdel (1910) fik Gd. *H. Lange*, Robdrup ved Randers, for 10 Stude af Gennemsnitsvægt 1054 Pd. 31.6 Øre pr. Pd. levende Vægt gennem Eksportslagteriet i Randers, og Studene bragte mere end Pengene hjem fra Hamborg. Vægten paa de 10 Stude varierede fra 892 til 1214 Pd., Prisen

fra 30 til 33 $\frac{1}{2}$ Øre pr. Pd. Studene var dels af ren jysk Race, dels Krydsninger mellem Jyder og Korthorn, velbyggede, godt kødsatte og fuldfedede Dyr. Resultatet af Fedningen var meget godt. I December Maaned kostede 900—1000 Pd.s Stude og Kvier 30 Øre, og i Ribeegnen blev der i Juni solgt Kreaturer fra Græs for 27 Øre. I den sidste Halvdel af December var Priserne noget paavirkede i uheldig Retning af de enkelte Udbrud af Mund- og Klovesyge.

Kvæghandelen generedes i Foraaret 1910 midlertidigt af den pludselige Opgang i Antallet af reagerende Kreaturer af vort til Søkarantænerne udførte levende Kvæg. Medens Reaktionsprocenten ret almindelig beløb sig til omkring 0.6 pCt., steg den nu pludselig til 25 pCt. i Flensborg og Kiel og indtil 30 pCt. i Aabenraa for en enkelt Sending. Tilladelse blev givet til at føre de reagerende Dyr fra Flensborg og Aabenraa Karantæner til Nedslagtning i Kolding, men da Kødet af disse Dyr ikke kunde udføres til Tyskland, blev Flertallet af Dyrene sendt til Antwerpen, hvor der efter en foretaget Undersøgelse blev givet frie Hænder med Hensyn til Kødet's Anvendelse. Sagen, der straks syntes noget betænkelig, trak sig dog snart til Rette. — Fra 1. Juli 1911 bortfalder Tuberkulinprøven, og der anvendes ganske ny Bestemmelser vedrørende Undersøgelsen af det Kvæg, der fra Danmark, Sverige og Norge bliver indført gennem Søkarantæneanstalterne. Tuberkuloseundersøgelsen skal nu ske ved klinisk og om nødvendigt ved bakteriologisk Undersøgelse efter en af Rigskansleren udstedt Vejledning. Fremtiden vil vise, hvor vidt hele denne ny Ordning bliver til Skade eller Gavn for os. Det er bedst at stemme Forventningerne ned.

I indeværende Aar er Priserne paa Kvæg og Kød yderligere steget. Veterinærkonsulent *Arup* udtalte i Slutningen af det Foredrag, han i Januar Maaned d. A. holdt i Landhusholdningsselskabet om »Vore udenlandske Markeder og Omsætningsforhold for

Kvæg og Kød«, at Kvægmangelen i Evropa er voksende, og at vi ogsaa fremtidig maa regne med Tyskland som det fordelagtigste Marked, samt at vi i det hele taget vil kunne staa os ved at arbejde hen til Produktionen af virkelig gode Fededyr for at kunne drive Fedningen mere rationelt. Denne Udtalelse fortjener, at der lægges Mærke til den. De nuværende Priser, der forhaabentlig ogsaa vil blive de kommende foreløbig, bør være en Spore til, at vi bestræber os for at producere en bedre Vare end hidtil. Vort Kvægs Brug som hovedsagelig Malkekvæg er ikke nogen Hindring herfor. Det gælder kun om at have sunde, velbyggede og trivelige Dyr, der gennem en forsvarlig og god Opdrætning naar en Udvikling, der umuliggør Fremkomsten af de tarveligt byggede, utrivelige og til Dels smaa Kreaturer, der intet har med Malkekvæg at bestille, men som endnu udgør en alt for stor Del af den danske Kvægbestand. — Kælvekøer og Kælvekvier har ogsaa i 1910 betinget gode Priser. Fortrinlige Kælvekøer af begge vore hjemlige Racer har kostet op til 300 Kr. og derover, og af Korthornsrace op til 400 Kr. Gode, unge Lødekøer paa Odense Marked er jævnlig noteret til 220—270 Kr. Det tarvelige, daarlige Kvæg har kun været i ringe Pris, men det burde ogsaa snart være forbi med denne Vare i et Land som Danmark, hvor saadant absolut ikke hører hjemme.

Vor Udførsel af levende Kvæg og slagtet Kød i 1910 ansætter Statistisk Bureau til en Værdi af godt 44 Mill. Kroner, saa denne Side af Sagen kan og bør der ikke ses bort fra, naar Kvægholdets Konto opgøres. Hertil kommer det hjemlige Forbrug, der er stigende fra Aar til andet. For de Egne af Landet, i hvis Kvæghold Opdræt og Fedning spiller en væsentlig Rolle, bør hele denne Side af Sagen skænkes en særlig Interesse, men den har Ærinde til os alle, om end mere eller mindre.

Paa Fjerkræavlens Omraade er der en stigende Indførsel af levende Fjerkræ; denne var i 1910 for Gæs

42173 Stkr., Ænder 154, Høns og Kyllinger 10513, ialt 52840 Stkr. imod 31659 i 1909. Udførselen for 1910 er ikke angivet, men denne var kun 1255 i 1909. Af slagtet Fjerkræ er der indført 1.85 Mill. Pd. i 1910; i 1909 var det 1.60 Mill. Pd.

Overskudsudførselen af Æg er steget med henved 2 Mill. Snese. Udførselen er steget med henved 1 Mill. Snese, medens Indførselen samtidig er gaaet ned fra 2.7 Mill. Pd. i 1909 til 1.9 Mill. Pd. i 1910.

For de sidste 9 Aar stiller Forholdet sig saaledes vedrørende Overskudsudførselen:

1902	19.00	Mill. Snese Æg	1907	18.09	Mill. Snese Æg
1903	19.98	— —	1908	19.95	— —
1904	17.52	— —	1909	17.53	— —
1905	17.29	— —	1910	19.20	— —
1906	16.69	— —				

At naa de 20 Mill. Snese i Overskudsudførsel synes saaledes at falde os svært, men Hjemmeforbruget er vel stærkt stigende. Udførselsprisen for Æg er gaaet lidt ned i 1910, men Værdien af vor Udførsel af indenlandske Æg i 1910 anslaaes af Statistisk Bureau til at udgøre 26,676,000 Kr. imod 26,121,000 Kr. i 1909.

(Sluttes.)